

Nr. 4.

Warszawa

$\frac{13}{25}$ listopada 1865 r.

Wychodzi w każdą sobotę.

Redakcja przy ulicy Nowy-Świat 14.

MERKURY

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

STAN TARGU I POŁOŻENIE OGÓLNE.

Obroty wexlowe zagraniczne utrudnione; przesyłki (remises) z Petersburga i Odesy na Londyn i Paryż zbyt rzadkie z powodu ustania żeglugi; wywóz z Królestwa słaby, zwłaszcza w obec spadnięcia cen zboża w Gdańsku. Stąd nowe podwyższenie kursów w początku tygodnia, które jednak od poniedziałku ustało i dziś widzimy zniżenie o $^1/_3$ % w wexlach na Berlin, Londyn i Paryż. Zmniejszenie ruchu wexlowego i handlowego w ogóle, Gazeta Handlowa przypisuje w części ograniczonym stosunkom z zachodniemi prowincjami Cesarstwa, a to z powodów sanitarnych, w części zaś poborowi do wojska, a wreszcie stagnacji interesów zbożowych.

Listy zastawne w ciągu tygodnia ciągle stopniowo spadały (z $84^1/_3$ w d. 16 b. m. zeszły do $82^2/_3$). Akcje dr. ż. W.-Wiedeńskiéj nie były wcale sprzedawane, Bydgoskie spadły o 1 % ($70^1/_4$), Terespolskie notowano 100. W ogóle papiery publiczne nieznajdowały kupujących. Dla zaradzenia trudnościom naszego targu pieniężnego, G. H. radzi założenie prywatnego *banku skupowego* (eskontowego) na akcje. Podzielamy w zasadzie myśl banku prywatnego, a raczéj *publicznego;* ale zdaniem naszém, niejednego lecz wielu takich banków krajowi potrzeba: jeżeli gdzie, to w rzeczy kredytu, decentralizacja cuda stworzyć może; miejscowa tylko instytucja, znająca niejako osobiście swoich klientów, zdolna jest przyjść w pomoc małemu przemysłowi i handlowi, ożywić pracę, obudzić drzemiące siły i zdolności, poruszyć niewidome sprężyny. Szkocja, na 3 miljony ludności, ma 14 banków skupowych i emisijnych z tysiącem filij; to też niezaprzeczenie kredyt jest główną dźwignią jéj ekonomicznego rozwoju, a przedewszystkiém zadziwiającego stanu rolnictwa na téj niewdzięcznéj z natury ziemi.

W ogólném położeniu finansowém, kwestja oszczędności budżetowych postawioną została na porządku dziennym prawie w całéj Europie. Dekret Cesarza Napoleona zmniejsza armję francuską o 42.000 żołnierzy i 1·800 oficerów, za czém idzie oszczędność w budżecie na 50 milj. fr.; podobna reforma nastąpi w marynarce i da jeszcze kilka milj. oszczędności. Włoski minister finansów Sella proponuje zmniejszenie armji o 100.000 ludzi; ogromna stąd oszczędność jeszczeby do równowagi budżetowéj niedoprowadziła i dla tego żąda nadto ściągnięcia z góry podatków za 1-szy kwartał roku przyszłego. Donoszą też o zamierzoném zmniejszeniu armji hiszpańskiéj i austrjackiéj w Wenecji. Dziennik petersburgski *Birżewyja Wiedomosti* podaje, że 2 (14) listopada ogłoszony został roskaz cesarski o nieograniczoném urlopowaniu żołnierzy rozmaitych części armji ruskiéj, a stąd wnosi, że w spodziewanym wkrótce budżecie na rok 1866, w kredycie wydziału wojny, znakomite okażą się oszczędności.

KURSA GIEŁDY.

w tygodniu od 17 do 23 listopada.

	Stopa %	PARI	CENA RZECZYWISTA W TYGODNIU: Piątek 17 List.	Sobota 18	Poniedz. 20	Wtorek 21	Środa 22	Czwar. 23	Stosunek ost. do pari na 100
			Ruble						
1. Papiery publiczne.									
a) Rządowe.									
Polskie. Obligi Skarbowe (r. 100. 250. 500).	4	100	$83{,}97^{7}/_{9}$	.	.	.	$83{,}67^{2}/_{9}$	.	$83^{2}/_{3}$
kupon	.	.		.	.	.	$0{,}57^{4}/_{9}$	.	.
Obligacje cząstkowe (zł. 500)	4	75	104	.	.	.	.	.	$138^{3}/_{4}$
Certyf. banku na Obl. cz. *A* (z. 300).	5	45	52	.	.	.	.	.	$115^{1}/_{2}$
„ „ „ *B* (z. 200)	0	30	27	.	.	.	.	.	90
	5	30	34	.	.	.	.	.	$113^{1}/_{3}$
Dow. Kom. Cen. Lik. (różne sumy).	0	15	6,15	.	.	.	.	.	41
Ruskie. 5-ta pożyczka (500)	5	100	.	.	.	.	.	89,18	$89^{1}/_{5}$
Pożyczka premjowa (100)	5	100	109,75	.	110,25	.	.	.	$110^{1}/_{4}$
Metaliki (300) lutowe	4	100	.	.	.	.	100	.	100
Metaliki (300) sierpniowe	4	100	.	.	.	.	.	.	.
Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj)	5	100	91,25	.	.	.	.	92	92
b) Towarzystw i Spółek.									
Polskie. Listy Zast. (30. 75. 150. 750. 3000).	4	15	$12{,}61^{5}/_{6}$	$12{,}60^{2}/_{3}$	.	$12{,}60^{1}/_{6}$	$12{,}47^{1}/_{2}$	$12{,}39^{5}/_{6}$	$82^{2}/_{3}$
kupon	.	.	.	.	.	.	.	$0{,}25^{1}/_{6}$	.
Akcje Dr. Żel. W-W. (100)	diw.	60	.	.	.	.	.	.	.
„ „ W-B. (100. 150)	4	100	71,25	.	71	70,75	.	70,25	$70^{1}/_{4}$
„ „ Teresp. (100)	5	100	100	100	100	100	100	100	100
„ „ Łodzk. (100)	5	100	.	.	.	.	.	.	.
Rus. Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)	5	125	123,50	.	.	.	.	124,50	$98^{3}/_{5}$
Obligi D. Ż. W-Peters. (125. 500).	$4^{1}/_{2}$	100	93	.	.	.	.	.	93
2. Wexle.									
Berlin (Tal. 100) 2 mies	.	92,85	112,80	112,95	112,80	112,80	112,80	112,65	$121^{1}/_{3}$
Gdańsk (100) „	.	92,85	.	.	.	.	112,65	112,50	$121^{1}/_{6}$
Hamburg (M. B. 300) „	.	141,02	.	.	.	.	.	172,65	$122^{3}/_{7}$
Londyn (Ł. 1) „	.	6,30	7,63	7,67	7,65	$7{,}64^{1}/_{2}$	$7{,}65^{1}/_{2}$	7,65	$121^{1}/_{2}$
Paryż (Fran. 300) „	.	75	91,80	91,95	92,10	.	.	91,80	$122^{1}/_{2}$
Wiedeń (Gul. 150) „	.	92,85	105	.	105	.	.	105	$113^{1}/_{12}$
Petersburg (Rub. 100) „	.	100	99,25	.	99,25	99	.	.	99
3. Monety.									
Półimperjał	.	5,15	6,25	.	.	.	.	.	$121^{1}/_{3}$
Napoleondor	.	5	.	.	.	.	.	.	.
Dukat holenderski	.	3	$3{,}61^{1}/_{2}$	.	.	.	.	.	$120^{1}/_{3}$
Rubel srebrny	.	1	.	.	.	.	.	.	.
Talar pruski	.	0,92.85	.	.	.	.	.	.	.
Gulden austrjacki	.	0,61.9	.	.	.	.	.	.	.

STOPA ESKONTY: Po 22-gi listop. Bank pol. 6%. - Franc. 5%.—Angiels. 7%.—Prus. 7%.—Austr. 5%.
D. 23-go „ „ 6%.— „ 4%.— „ 6%.— „ 7%.— „ 5%.

CENY

w Warszawie—średnie w październiku.

		rubli
Pszenica	*korzec*	7,19
Żyto	—	4,37
Jęczmień	—	3
Owies	—	2,12
Gryka	—	3,38
Groch polny	—	5,41
Kartofle	—	1,09

			rubli
Mąka pszenna	celna	*pud*	2,35
	zwyczajna	—	1,65
Żytnia	pytlowa	—	1,32
	razowa	—	0,90
Kasza jęczmien.	perłowa	*korz.*	11,25
	zwyczaj	—	4,37
grycz.	drobna	—	12,53
	zwyczajna	—	5,65

		rubli	
Wół		od 25	do 62,50
Cielę		— 6,90	
Wieprz		— 11,56	— 26,20
Masło		— 0,25	
Wódka 7s° z opł. kon.	w.	— 4,25	
Drzewo		*sążeń*	9—10
Siano		*pud*	0,40

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO (1).

1. Eskonta (skup):

a) Wexli krajowych.

	rubli
Pozostawało po 15 listop	1.270.876, 93
Skupiono do 22 listopada włącznie	138.562, 19
	1.409.439, 12
Zwroty do d. 22 listopada czynią	114.664, 87
Pozostaje d. 22 listopada	1.294.774, 25

b) Wexli zagranicznych.

Pozostawało po 15 listop	299 504, 44
Przybyło do 22 listopada włącznie	—
	—
Zrealizowano	—
Pozostaje d. 22 listopada	299.504, 44

2. Zaliczenia na zastaw papierów publicznych:

W d. 15 listopada wynosiły	1.123.734, 99
Włącz. po 22 listop. udzielono zaliczeń	65.521, 83
Razem	1.189.256, 82
Zwrócono po tęż datę	35.021, 83
Pozostaje w zaliczeniach	1.154.234, 99

3. Pożyczki na zastaw towarów:

(w składzie warszawskim).

Z dniem 16 listop. pożyczki wynosiły:		
Na zastaw wełny	484.132, 02½	
„ „ innych towar.	182.342, 93½	
		666.474, 96
Po d. 22 listopada włącznie udzielono:		
Na zastaw wełny	2.740	
„ „ innych towar.	—	
		2.740
Razem: na zast. wełny	486.872, 02½	rubli
na zast. innych towar.	182.342, 93½	
		669.214, 96
Po d. 22 list. wł. zwróc.		
Na zastaw wełny	18.300	
„ „ innych towar.	1.550	
		19.850
Pozostaje w poż. w d. 23 listopada		
Na wełnę	468.572, 02½	
Na inne towary	180.792, 93½	
		649.364, 96

4. Zaliczenia na zastaw kosztowności.

W d. 15 listopada wynosiły	468.266, 56
Włącznie po 22 list. udzielono zaliczeń	10.464
Razem	478.730, 56
Zwrócono po tęż datę	5.756
Pozostaje w zaliczeniach	472.974, 56

5. Otwarte kredyta.

16 listopada rano, pozostaw. w zalicz.	3.719.105, 76²/₄
Od 16 do 22 listopada zaliczono	375.854, 50
	4.094.960, 26²/₄
Wpływy w tym czasie	384.654, 70
Pozostało w d. 23 listopada rano	3 710.305, 56²/₄

6. Stan kasy.

w dniu 23 listopada rano.

Monety srebrne i złote	2.873.979, 83¾
Bilety Banku Polskiego	432.728
— kred. Cesarstwa	763.018
Razem	4.069.725, 83¾

(1) *Sprostowanie.* W Nr. 3, w obrocie *wexli zagranicznych* zamiast 153.961, 43, powinno być 153.461, 43; a pod pozycją *pożyczek na towary* ostatnia cyfra „ 736.694, 96 „ „ 666.474, 96.

BILANS BANKÓW FRANCUSKIEGO I ANGIELSKIEGO
w d. 8—9 listopada 1865 roku.

STAN CZYNNY

	B. francuski.	B. angielski.
Fundusz metaliczny.. .	411.746967	331.656925
Portfel i zaliczenia na złoto..............	716.502334	501.772850
Zaliczenia na pap. bubl. akcje..............	74.912130	243.6[illegible]2225
Dług skarbu i inne wart.	157.928864	366.250000
	1.361.090295	1.444.332000

STAN BIERNY

	B. francuski.	B angielski.
Bilety w obiegu........	875.073825	536.844375
Przekazy z term. kilkod.	7.885709	13.053025
Rachunki bieżące......	234.347168	450.891175
Kapitał zakładowy.....	182.500000	363.825000
Zysk do kapit. doliczony	7.044776	—
Inne passiva	54.238817	79.717425
	1.361.090295	1.444.332000

SKAZÓWKI I FAKTA BIEŻĄCE.

Położenie finansowe Stanów Zjednoczonych. Dziennik *New-York Herald* występuje ze zdaniem wprost przeciwném objawionemu przez ministra Mac-Culloch, co do wymiany biletów na złoto i wycofania ich części z obiegu. Widzi on w podobnym planie niebespieczeństwo nowego przewrotu, łamiącego równowagę interesów, tém groźniejsze, że narażające skarb na wielkie ciężary, zwłaszcza w opłacie długu publicznego. N. Y. Herald twierdzi, że masa biletów w obiegu będących, jakkolwiek dziś zbyteczna, co też wyraża się w kursie złota 145%, za lat 10 lub 15 będzie normalną, gdyż do tego czasu ludność Stanów Zjednoczonych zwiększy się do 50 lub 60 miljonów, bogactwo się zdwoi, handel potroi, a zarazem powiększy się ilość drogich kruszców; —radzi zatém, nie zwiększając emisji, pozostawić rzeczy naturalnemu biegowi i przepowiada, że tą drogą bez gwałtownego przewrotu za lat kilkanaście pieniądze papierowe i złote dojdą do równowagi — ażio zniknie.

Handel zbożem we Francji. System protekcijny taryfy, czyli skali ruchoméj (échelle mobile) zniesiony został prawem z d. 15 czerwca 1861 r. stanowiącém wolny przywóz zboża za opłatą umiarkowaną. Producenci przypisują temu prawu trudność położenia w jakiém się znajduje rolnictwo. W odparciu tego twierdzenia minister rolnictwa i handlu p. Béhic, w cyrkularzu do prefektów przytacza następujące fakta:

Od dwóch lat, skutkiem urodzaju, ceny zboża znacznie spadły w ogóle, nietylko we Francji. Średnia cena pszenicy 21 fr. za hektolitr (=25 gar. pol.) Zbiór we Francji wynosił w 1863 r. 116½ m. hekt., a w 1864 roku 111½ m., gdy tymczasem w okresie dziesięciu lat poprzednich nie przechodził w przecięciu roczném 95½ m. Wywóz pszenicy z Francji i Algerji przeniósł przywóz w r. 1864 na 1½ m. centnarów, a w 5 miesiącach b. r. na 736.000 c. Tak więc narzekania producentów nie mają żadnéj podstawy. Uprawa pszenicy zwiększa się: w 1854 r. zajmowała około 6 milj. hektarów, a w r. 1864 około 7 m.

W tymże dokumencie wykazany jest postęp handlu innemi płodami rolnictwa: w ogóle wywóz ich zdwoił się w lat 10 od r. 1854 do 1864 (325—682 m. fr.). Wywóz wina zwiększył się o 65%, owoców o 77%, masła, jaj we troie, koni w dziesięcioro, wełny 17 razy.

Kongres kobiet w Lipsku. Nietylko w krajach więcéj zaludnionych, lecz w ogóle w całym cywilizowanym świecie, spostrzegać się daje ciągły wzrost nieżonatych, w stosunku do ogółu ludności Nikt wiarogodności tego faktu, opartego na danych statystycznych, zaprzeczyć nie może, a pomimo to, nie zwracają nań uwagi, przy wychowaniu kobiet. W obec tego faktu, należałoby pomyśleć o wychowaniu kobiet, szczególniéj średniéj klasy, w kierunku więcéj jak dotąd praktycznym, tak aby kobieta okolicznościami zmuszona, na własnych polegać siłach, mogła swą pracą zapewnić sobie dostateczne utrzymanie.

Wskazać i ułatwić takim kobietom drogę do niezależnego utrzymania, przez rozszerzenie ograniczonéj dotąd sfery ich działalności i odkrycie nowych źródeł zarobkowania, było celem kongresu kobiet w tych czasach w Lipsku zebranego. Jakkolwiek kongres nie doszedł jeszcze do żadnego rezultatu, wielką już jednak położył zasługę w tém, że wyprowadził przedmiot tak wielkiéj wagi, dotąd zaniedbany, na pole dyskusji publicznéj, że doskonale skreślił opłakane położenie w społeczeństwie niezamężnych kobiet i dowiódł prawa ich do pracy.

Dziennik *L'Union financière* donosi, że miasta Bruxella. Valenciennes, Ypres, Grammont, Bruges, Courtrai, Antwerpja, Malines i Touront, łączą się dla przedstawienia godnie swych wyrobów koronek na wystawie powszechnéj 1867 r. w Paryżu. Zaznaczamy ten fakt jako zastosowanie w przemyśle zasady zjednoczenia na wielką skalę.

W Wrocławiu d. 7 b. m. i r. zawiązało się szląskie Towarzystwo zabezpieczenia bydła. ⅘ całkowitego kapitału na 50.000 talarów początkowo oznaczonego już pokryły rozebrane dotąd akcje po 200 tal. każda.

W drukarni Gazety Polskiéj. Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.